

DET FRANSKA SKOLSYSTEMET

Den franska skolan blev allmän, avgiftsfri, oreligiös och obligatorisk år 1881 när Ferry-lagarna röstades igenom. Den franska skolan har sedan den skapades varit ett viktigt verktyg för spridning av de republikanska idealen.

Administration och verksamhet

Skolan är obligatorisk för alla barn mellan 6 och 16 år. Vid sexårsåldern börjar barnen i den elementära skolan (*Ecole élémentaire*) som består av fem läsår då eleverna ska lära sig samhällskunskap och behärska det franska språket. Under dessa fem år får barn också undervisning i matematik, konst, historia, geografi, språk m.m. Sedan går de vidare till högstadiet (*Collège*) som består av fyra läsår där undervisningen fortfarande är generell. Det sista året på högstadiet är till för att eleverna ska kunna välja och förbereda sin framtida inriktning. I slutet av det sista året i högstadiet måste alla barn göra ett nationellt prov som kallas *Diplôme national du brevet*.

Efter den obligatoriska skolgången får ungdomarna välja mellan den allmänna, den teknologiska och den yrkesförberedande gymnasieskolan (*Lycée d'enseignement général, technologique* eller *lycée professionnel*). Gymnasieskolan består av tre läsår och avslutas med en nationell examen som kallas *Baccalauréat* och avgör om eleven får läsa vidare. De elever som valt den allmänna linjen måste, i andra ring (Première), välja mellan samhällsvetenskapsprogrammet (*Série Économique et Sociale*), naturvetenskapsprogrammet (*Série Scientifique*) och det litterära programmet (*Série Littéraire*). Den teknologiska linjen är indelad i sju olika program (laboratorieprogrammet, industriella programmet, förvaltningsprogrammet, hälsa/samhällsprogrammet, musik- och dansprogrammet, hotell- och restaurangprogrammet och agronomiprogrammet). Den yrkesförberedande linjen ger eleverna flera möjligheter: eleverna kan gå ett treårsprogram och ta en yrkesinriktad *Baccalauréat* eller gå ett tvåårsprogram som leder direkt till ett specifikt yrke (*Certificat d'Aptitude Professionnelle* eller *Brevet d'Études Professionnelles*).

Före den obligatoriska skolgången kan föräldrar sätta sina barn i förskolan (*École maternelle*) från och med två års ålder. Nästan alla barn mellan tre och fem år går i förskolan. I Frankrike är förskolan en förberedelse inför den obligatoriska skolan: barnen tillägnar sig det franska språket, lär sig att uttrycka sig och att bete sig som elever.

I Frankrike har familjer tre val: de kan antingen låta sina barn gå i hemskola, sätta dem i den offentliga skolan eller i en privat skola. Det finns tre olika typer av privatskolor i det franska systemet: privatskolor med anknytningskontrakt med staten (lärarna är anställda av staten men en skolavgift måste betalas), privatskolor med enkelt kontrakt med staten (lärarna är privatanställda men får betalt av staten), privatskolor utan kontrakt med staten (ofta använder de här skolorna alternativa pedagogiska metoder). De flesta privatskolorna i Frankrike har en religiös inriktning; 17 procent av de franska barnen är inskrivna i en privatskola.

Staten är den centrala aktören i det franska skolsystemet, för allt som gäller utbildningen och pedagogiken. Staten bestämmer om organisation, läroplan och kursplan, programmen och kursernas innehåll. Staten är ansvarig för rekrytering av lärare, finansiering av skolsystemet och inspektion. Regioner, landsting och kommuner ser till att bygga sina respektive gymnasieskolor och grundskolor (*Collège* och *Ecole élémentaire*), och att anställa den tekniska personalen för dessa skolor.

Det franska skolsystemet är finansierat av utbildningsdepartementet (55 procent), av regioner och kommuner etc. (22 procent) och av familjerna (11 procent). För år 2008 kostade grundskolan (*Collège* och *Ecole élémentaire*) 45 miljarder euro och gymnasieskolan kostade 16 miljarder euro¹.

¹ <http://www.education.gouv.fr/cid11/le-cout-d-une-scolarité.html>

Praktisk funktion

LÄRARUTBILDNINGEN

För att bli lärare i Frankrike skulle man fram till 2009 ha gått ett kandidatprogram (*Licence*), men numera måste blivande lärare ha minst en masternivå för att kunna söka in på lärarprogrammet (Institut Universitaire de Formation des Maîtres). Detta program består av två läsår. Om en student vill bli lärare på högstadienivå eller i gymnasieskolan måste han/hon ta ett prov i det ämnet som han/hon vill undervisa (CAPES eller *agrégation*, CAPET, CAPEPS).

BETYGSSYSTEMET

Franska barn börjar få betyg redan under de första åren i grundskolan. Efter varje läsår skickar skolan ett intyg till föräldrarna med elevens betyg i varje ämne. Betygen går från 0 till 20 och ett betyg under 10 är icke godkänt. Om ett barn inte har godkänt i alla ämnen i slutet av ett läsår kan skolan föreslå att eleven går om. Betygssättningen blir strängare ju längre man kommer i skolgången, och de flesta elever som tar gymnasieskolans slutexamen får ett betyg mellan 10 och 12.

KLASSLIV OCH DISCIPLIN

Disciplin är väldigt viktigt i det franska skolsystemet och lärare har rätt att ge extra hemläxor eller utesluta en elev som stör klassen. Fransk pedagogik kan betraktas som gammaldags i jämförelse med andra länder för att den är baserad på föreläsningar. Barnen och ungdomarna lyssnar passivt på vad läraren säger. Skolan kan lägga mycket press på eleverna och det finns ett starkt klassificeringssystem inom varje klass, vilket gör att många elever hoppar av och endast 35 procent av en årsgrupp klarar gymnasieskolans allmänna slutexamen.

Kontakt: Sofia Wickberg, sofia.m.wickberg@gmail.com